

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei, fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkesi Hivatalnak

Uileac de Beiuș – Belényesujlak

A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése.

Szeptember 23-án és 24-én tartotta a nagyszalontai egyházmegye rendes őszi közgyűlését Tenkén, melynek presbiteriuma és gyülekezete hívta meg és látta vendégül az immár harmadik vándorgyűlésre az alkotó tagokat, kik csaknem teljes számban jelentek meg. Első napon délelőtt a szalontai lelkészi kör tartott értekezletet, melyen a belmissziói bizottság által készített egyházfegyelmi szabályrendelet tervezetét vitatták meg. Délután az egyházmegyei Lelkészegyesület gyűlésezett, mely előtt Nagy Zoltán gyoroki lelkész vasárnapi iskolai mintatanítást mutatott be kedvesen és közvetlenül éreztetve meg a gyermekekkel a magvetésről szóló példázat építő hatását. Utána a Lelkészegyesület tárgysorozatát a lelkészi körök előterjesztései és a közgyűlés fontosabb tárgyainak megbeszélése képezték.

Másnap a közgyűlést istenítisztelet előzte meg, melyen Bugyi János erdőgyaraki lelkész imádkozott szívből, áhitattal, majd Balogh Mátyás nagyzeréndi lelkész hirdette lelkesen I. Kor. 3. 9. alapján lelkipásztoroknak és hiveknek, hogy mennyiben vagyunk Isten munkatársai. Közben és utána a tenkei vegyeskar és Fenke Ida a nagyszalontai énekkar tagja énekelték. — Isténítisztelet után kezdődött a közgyűlés, melyet Böszörményi Lajos esperes buzgó imádsággal, Szabó Zoltán gondnok pedig meleg üdvözlő beszéddel nyitott meg, köszönetet mondva a tenkei egyházközségnek a szíves vendéglátásért, Kassay Béla tenkei lelkipásztor pedig a gyülekezet nevében szeretettel köszöntötte a közgyűlést e ritka, sőt talán páratlan alkalomból, hogy az egyházmegye egyházukban gyülesezik. — A formások elintézése után Csősz Lajos erdőgyaraki most választott fiatal tanító letette az esküt és vele elkötelezte magát a most kétszeresen nehéz, de kétszeresen fontos hivatásra. Az esperes jelentése részletesen számolt be az egyházmegye állapotáról, mely szerint a lelki és egyházi élet alapjában megnyugtató, sőt sok helyen öröndetes, de viszont nyugtalanító jelek is találhatók. Az egyházi szertartások közül a keresztelest és temetést a legminimálisabb számban, de az esketést még mindig sokan [25%] mellőzték s különösen négy egyházban igen nagy [46, 56, 78, 83 %] a mellőzők száma. Vannak azonban a hitbuzgóságnak

és áldozatkészségnek felemelő bizonyosságai is, mint a több egyházban végzett nagyobb mérvű építkezések és az egész egyházmegyében összegyűlt 211,000 lei adomány és perselypénz a múlt esztendőben. — Az iskolákban a tanítás eredményét — a jelentés szerint — kedvezőtlenül befolyásolta a román tárgyak tanításával megszorított tananyag, mely kettős terhet ró tanítóra és tanítványra egyaránt. Mindazáltal nagyobb hiányok igen csekély számban fordulnak elő. — Az agrár reform még nem nyert teljes végrehajtást, ellenben sérelmet is okoz. Örömmel adja elő a jelentés az egyházmegyei internátus fejlődését és a borosjenői fiókegyház megalakulását.

A közgyűlés a hitélet és buzgóság fokozására elrendelte, hogy minden egyházban tartsanak vasárnap délután bibliamagyarázatot istenítiszteletet, ha eleinte felnőttek alig lennének is, a gyermekekkel tartson a lelkész vasárnapi iskolát, mely — tapasztalat szerint — a felnőtteket is vonzani fogja. A mindennapi iskolába járást a presbiteriek kötelesek szorgalmazni felvilágosítással, buzdítással, ahol ez nem vezetne célra, a hatóságok útján való fegyelmezéssel. — Felir közgyűlésünk a kerület jelen vezetőségéhez, hogy a minisztériummal való viszonyunktól függetlenül tegyen meg mindent, hogy a belső élet és működés ne szenvedjen a külső keretek hiánya miatt, a fontos ügyek megoldást nyerjenek és ezért mielőbb kerületi gyűlés tartassék. — A kulturadó befizetését a hátralékos egyházakra nézve elrendeli, de egyszersmind megkeresi a bizottságot, hogy a kivetést vegye revízió alá, a hivek más-nemű egyházi teherviselése, vagy számuk megfogyatkozása szempontjából és a lelkészt a behajtás alól mentesítse.

A számvevőszék jelentése után elfogadta a közgyűlés a Lelkészegyesület javaslatait. Az egyházfegyelmi szabályrendelet tárgyalását azonban az idő rövidsége miatt mellőzte s hogy mindenki előzetesen is alaposan megismerhesse, kiadta a lelkészi köröknek és a világi tagoknak. Ez lett volna a gyűlésnek legfontosabb és legnagyobb hatású alkotása, aminek a tervezet szerint január 1-vel való életbeléptetése azért is kívánatos lett volna, mert a presbyteri választásokat erre való figyelemmel lehetett volna megejteni.

A nagyváradi tanítónőképző-intézet és internátus számadását jóváhagyta a közgyűlés. Kár, hogy az igazgatótanács, két utóbbi ülésének határozatai nem érkezhettek meg idejében, mert a megszüntetéssel kapcsolatban több dolgot tisztázni és a jövőt illetőleg határozni kellett volna. Megsemmisítette a közgyűlés a nagyzeréndi presbiterium határozatát, mellyel egyik tanítói állását beszüntette és elrendelte a betöltését. —

Elutasította a kisházai leányegyház kérését a közigazgatási költségektől felmentés végett, a talpasi hivek kérését pedig teljesítve őket a vadászti egyháztól a feketetőtihez csatolta. Díjlevél megerősítések és az egyházmegye nyugati részével való pénzszerkevényekre és írógépre vonatkozó meg-egyezők képezték a tárgysorozat többi részét.

Délben ünnepi hangulatu közeled volt, melyen részt vettek a gör. kel. egyház, az államhatalom és hivatalok képviselői is. Délután vallásos ünnepély volt a templomban, melyen Juhász András várasfenesi lelkész imádkozott és lelkesítve prédikált Ef. 6. 11. alapján a kálvinista öntudatról, Arday Aladár gyantai lelkész egyházunk bajairól és orvosságairól megrázó előadást tartott, Szűcs Antal mezőbajji lelkész határozatosan szavalt, Csátary Lajos ny. fenesi kántortanító művészi orgonaszólót adott elő, Fekete Ida, Vasváry Béla nagyszalontai kántor szép vallásos énekeit énekelte kedvesen és felemelőn s végül Vasváry Béla adta elő szép hangjával egyik sikerült szerzeményét.

A tenkei gyülekezetnek és egész községnek ünnepnapja volt e nap. A tágas templom, az őszi nagy munkaidő dacára hétköznapon kétszer is megtelt. „Szerdán nem dolgozunk” mondogatták már hétfőn, „ma nem szabad dolgozni” ismételték a gyűlés napján és ünnepé tette a szürke hétköznapot a hit, buzgóság és egyház iránt való szeretet. Dicséret illesse érte a tenkei atyafiakat lelkipásztorukkal együtt, de dicséret és köszönet illesse a szíves szeretetért, mellyel vendégül fogadtak.

Halottaink

Mácsai Sándor.

Néhány héttel ezelőtt valakivel a többek közt róla beszélgetve egyértelemmel állapítottuk meg, hogy ha majd egyszer ő is elköltözik az élők közül, nem lesz senki, aki méltó utódja lehessen. Meg sem gondoltuk, hogy ez az idő ilyen közel van. És most, midőn hirtelen eltávozott, a temetésén, a koporsójánál a nekrolójában egy kérdés tör fel szónokok és résztvevők ajkáról, gondolataiból: Ki lesz, aki őt pótolni tudja — és nincs más felelet, mint ez: senki. Halála híre döbbenetesen hatott, hiszen nem volt beteg. Este nyugodtan feküdt le s néhány óra múlva már nem volt az élők sorában.

1858 május 20-án született Kabán. Gimnáziumi és theologiai tanulmányait a kollegiumban végezte, ahol mint főgimn. VII. osztályos tanuló 1875-ben tagja lett a Kántusnak, a következő évben protocantori tisztet töltött be a tenor II-nél. Képességeit kollegái felismervén, első éves theologus korában 1877-ben közfelkiáltással kántus-

praesessé választották s ez maradt nemcsak tanulmányai befejeztéig, hanem holtáig. Az ének- és zenetanításban elért sikereit az egyházkerület azzal méltányolta, hogy 1885-ben az énektanításra állandósította, majd részére az 1891–92. tanévtől a tanszéket is rendszeresítette.

Széleskörű munkásságát nehéz volna nagy vonalakban is feltüntetni, a Kántusnak magasba szárnyaló lelke, a Városi Dalegyletnek művésztetre vivő mestere, a vaggongyári „Egyetértés” önképző-, dal- és zeneegyletnek létrehozója volt. Mindenütt áldásos és maradandó munkát végzett. A dal hatalmával egybeölelte az ifjút a vénnel, az előkelőt a munkással.

Az iránta érzett osztatlan tisztelet abban mutatkozott meg legszebben és legimpozánsabban, hogy 16-án, kedden délután négy órakor a Nagytemplomot zsufolásig megtöltötte a végtisztességtevők nagy száma. Olyan nagy volt az egybegyűlék sokasága, mint a legnagyobb emberek legfényesebb temetésén szokott s oly mélységes részvét nyilvánult mindenfelől, mint az csakis azok iránt mutatkozik, akiket őszintén becsülnék és szeretnek.

Az egyházkerületi Elnökség az elhunytat a Kollégium hallottjául nyilvánította. A Nagytemplomban a Kántus éneke és közének után dr. Erdős Károly lelkészkepzőintézeti igazgató imádkozott mélységes buzgósággal. Ezt követőleg a Városi Dalegylet énekelt meghatóan. A gyászmenet élén ment az „Egyetértés” fuvózenekara, amely azonban csak a temető kapujában játszott a Beethoven gyászindulóját, utána a kollégiumi ifjuság és zászlók alatt a dalegyletek. A gyászkocsi után a családtagok, a kartársak és barátok nagy száma.

A sirnál az „Egyetértés” énekkarnak éneke után dr. Erdős Károly, Karai Sándor kollegiumi igazgató, Seres Béla szénior és dr. Balla Bertalan tb. városi tanácsnok búcsúztak tőle. A gyászbeszédeket követő közének után a dalárdák és a Kántus éneke mellett hantolták el a dal mesterét a boldog feltámadás reménye alatt.

Elhunytak még: Fekete Márton a békésbányai egyházmegye kiváló gondnoka: temetése szeptember 26-án volt Szentesen. — Réz László rozsnyói lelkész, a tiszai egyházkerület főjegyzője szept. 12-én 58 éves korában.

Boldogok a halottak, kik az Urban hálnak meg.

REGISTRU DE INSPECTEI [ISKOLALÁTOGATÁSI NAPLÓ]

melynek beszerzése minden iskolára kötelező. — Kapható

Béres Károly könyvkereskedésében

Ára 80 Lei. Hozzávaló kivonat [Extras] darabja 80 bani.

Egyházi hírek

Naptárunk. Felhívjuk lelkésztársaink, tanítóink és lapánk olvasóinak figyelmét az 1925. évi „Magyar Református Naptár”-ra, amely most 4-ik évfolyamába lép. A nagy összeomlás után 1922-ben a Lelkészegyesület kiadásában jelent meg az első évfolyam. Azóta minden esztendőben sikerült megjelentetnünk. Amit már 1921-ben hangoztattunk és láttunk, mindinkább világosabb lesz mindnyájunk előtt, hogy egyetemes, vallásos és nemzeti érdekből nagyfontosságú dolog az, mit olvas a nép. Földmivelő, falusi hiveink szellemi tápláléka csaknem a kalendárium, amelyik egyetlen házból sem hiányozhatik. A hosszú téli esténken ez kerül leggyakrabban kézbe és a mi naptárunk már régi jó ösmerőse ezer meg ezer családnak. Különösen azokat az erdélyi lelkésztársainkat kérjük azért, akik a Lelkészegyesületnek lélekben ma is tagjai, a Lelkészegyesület érdekében is buzgólkodjanak a naptár elhelyezése körül. A naptár 7 ives terjedelmű lesz. Máramaroszigeten nyomják a Hermes nyomdában. Egyes szám ára 15 lei, amiből 2 lei az eladót illeti. Megrendeléseket elfogad a máramarosszigeti ref. lelkészi hivatal. A nyomda a naptárakat utánvétellel szállítja, vagy a pénz előleges beküldése után. A naptári jövedelmet a Lelkészegyesület, a nagyváradi protestáns árvaház és a lelkészárva között osztjuk fel. A naptár október végén jelenik meg. A szétküldés, valamint az üzleti célokat szolgáló egyéb naptárakkal szemben a mi naptárunk elhelyezése érdekében kíváncsi, hogy lelkésztársaink mielőbb tegyék meg rendelkezéseiket a máramarosszigeti református lelkészi hivatalnál. A naptár legalkalmasabb olvasmány lesz népünk számára a vallásosság fokozására és egyházunk iránt való ragaszkodás és hűség erősítésére. Egyházunk jelen nagy feladatai, a múlt emlékei, nagy évfordulók, újabb nagy alapítónk és adományozóink, a váradi árvaház, vallásos elbeszélések, költemények, mind a legkiválóbb írók dolgozatai alkotják a gazdag és értékes, de egyben változatos tartalmat. Közben nagy embe-reink, alapítóink és egyházunk nevezetes eseményeiről felvett képek fogják díszíteni a csinos kiállítású naptárt, mely tartalma és olcsósága által felülmúlja az összes hasonló naptárakat.

Bélteki Lajos szatmári lelkész, kit már régebben a hajduszoboszlói egyház hívott vissza, állásáról a múlt hó 17-én lemondott. Utódául László János volt tanítónőképző intézeti igazgató meghívása érdekében 700 aláírással mozgalmat indított a hivek egy része, mely ellen a presbyterek többsége azt a kifogást emelte, hogy az

aláírások jórészt Bélteki Lajos lemondása előtt történtek.

A dunántúli püspököválasztás szavazatait szeptember 18-án bontották fel. Abszolút többséget nem kapott egy jelölt sem. A szavazatok így oszoltak meg: dr Antal Géza pápai teológiai tanár, egyházkerületi főjegyző 95, Czegléd Sándor győri lelkész 58, Kiss József esperes, pápai lelkész 32, Megyasszay Vince esperes, lepcsényi lelkész 31 szavazatot kapott. Így dr Antal Géza és Czegléd Sándor között pótválasztás lett volna, azonban Czegléd Sándor visszalépett s így Antal Géza lesz a dunántúli kerület püspöke.

Templomszentelés Nagybányán. Szept. 14-én tartotta a nagybányai gyülekezet lélekemelő templomszentelő ünnepélyét az ősök által 17 éven át épített hatalmas templom átrenoválása után. Az átalakítás költségei csaknem 600.000 leit tesznek ki, melyből kerek félmilliót a 300 adózóból álló egyházközség igazán hivei viselnek, úgy, hogy rendes adójuknak tizszeresét fizetik mindaddig, míg le nem telik. A legkisebb adó 150 lei, a legnagyobb 15.000. Egyszerű gazdák, iparosok egyre-másra 5000 leit fizetnek évenként. Az ünnepély a délelőtti istentiszteleten kezdődött, melyen Sulyok István főtisztelő ur az egyházkerületet, Széll György esperes ur pedig az egyházmegyét reprezentálta s a környék papságán kívül részt vett a város minden felekezetének és hatóságának képviselője, — a kebleket betöltő áhitat zsolozsmái dicséretmondásban és imádságban csordultak ki. Sulyok István felséges imája, Papolczy Zoltán gyönyörű énekszólója, Boros Jenő remekbe mondott prédikációja, majd a Gacsályi Zsigmond szép beszédével eszközölt keresztelés, utána a Sárközi Lajos alkalmi ágen-dája mellett kiszolgáltató urvacsora töltötték ki az istentisztelet keretét... A délután 5 órakor tartott vallásos ünnepélyen a szokásos gyülekezeti éneklés között Révész János helyi evangélikus lelkész mondott buzgó imádságot, Oláh Sán-

Megjelent és kapható

a magyar tannyelvű el. iskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint átdolgozott, Dr CABA ÁGOSTON kir. tanfelügyelő által írt

Román nyelvkönyv

(Gramatică Română) IV. kiadás. A leckék a tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. — Kapható: **Béres Károly könyvkereskedésében** Oradea-Mare—Nagyvárad, Ferdinánd király-ut 14.

Ara
18
Lei

dor pedig tartalmas biblia magyarázatot; míg a művészi számokat Biró Jolán és Etelka behizelgő, kedves énekszóval és duettel, Török Gyula messteri hegedűjátékkal, Kürthy Károly hatásos szavalattal és Szathmáry József pompás magán-énekekkel látták el a lelkek fokozott épülésére... Este fél 9 órakor a színházban rendezett kultur-estélyt Szaplonczay Bertalan, a gyülekezet fáradhatatlan lelkésze nyitotta meg. Majd F. Hermann Ella, a hirneves művésznő brilirozott előbb hegedű-solójával, később az Alföldy Károly gondnoka mesterrel együttesen előadott zenekettőben. Sulyok István a felekezeti oktatásról és vallásos nevelésről tartott hatalmasan lebilincselő beszédet, Szathmáry József, úgy a klasszikus darabban, mint magyar dalaiban éneklő művésztének legjavát adta. Török Gyula ragyogó precizitással hegedült, befejezésül pedig a helyi vegyeskar két elragadó számmal szerepelt. Az ünnepnap úgy a lelki, mint a szellemi élvezetek pazar gazdagságát nyújtotta.

Harangavatás Érkörföldiesen. Az érkörföldesi református egyház bensőséges, lélekemelő ünnepség között avatta fel két új harangját augusztus 31-én. A harangokat a XC. zsoltár elénekzése után Havas Gyula, a nagykárolyi ref. egyházmegye szeretet esperese szívből szívekhez szóló beszéddel és imával avatta fel. Majd a Dalárda ének-ése alatt a gyülekezet leányai koszorúkkal, virágokkal halmozták el s a XXXIII. zs. elhangzása után elhelyezték a rájuk váró helyekre. — A gyülekezet már a harangok megkondulása előtt megtöltötte a templomot, hol Papp József gencsi lelkész, egyházmegyei jegyző áhitatos imádsága, emelte Istenhez a lelkeket. Predikációt s utóimádságot M. Szabó Miklós királydaróci lelkész mondott, mély gondolatokban szólva II. Kir. 24. 13. alapján az elvesztett és visszaszerzett szent edényekről. Predikáció előtt Tárcy Géza csomaközi lelkész új dicséreteket énekelt, Molnár József kántor orgonakiséréte mellett; a gyakorlott kíséret méltó volt a szép, terjedelmes férfi-hanghoz. Úgy a délelőtti, mint a délutáni beszéd után Szilágyi Józsefné urasszony kedves, csengőhangon énekelt Hozsánna énekeket, miket Kovács Lajos lelkész neje precíz játékkal kísért orgonán. — Délben 110 teritékes közebed volt, mely alatt több pohárköszöntő hangzott Őfelsége a Király, a felséges Uralkodóház, a vendéglelkészek, a nők s a gyülekezet éltetésére. — A délutáni istentiszteletet Tárcy Géza csomaközi lelkész végezte. Szépen szerkesztett beszédjével „Jöjjetek én hozzám” alapigékből indult ki. Predikáció előtt a Dalárda énekelt. Az ünnepélyes istentiszteletet két kisleány szavalata után Kovács Lajos helybeli lelkész zárta be, felolvassván a harangok történetét, kiemelve

benne az önkéntes adakozás nagyjelentőségét, a gyülekezet dicséretes áldozattételét, buzdította a híveket az egyházépítés folytatására.

Harangavatás. A falusi gyülekezetek áldozatosságának ismét egyik szép példája az aranyos-medgyesi harangavatás, mely lélekemelő ünnepség keretében szeptember 21-én folyt le áldásos tartalommal. Megjelent az ünnepélyen az egyházmegye esperese, több lelkésze és világi vezetője, valamint a környék reformátussága tekintélyes számban. A délelőtti istentiszteleten a főlavató imát Széll György esperes mondotta; utána az apai vegyes kar tüntette ki magát a Papolczy Zoltán lelkész betanítása és dirigálása mellett előadott, minden dicséretre méltó szereplésével; az ünnepi beszédet Szaplonczay Bertalan baia-marei [nagybányai] lelkész tartotta; míg a harangszerzés történetét Szabó József helybeli lelkész olvasta fel. Délben hangulatos bankett és este vidám táncmulatság volt s az ünnepély egész lefolyását gazdag erkölcsi és anyagi siker koronázta.

Tanítónőképzőink sorsa. A szatmári tanítónőképző-intézet sorsa „elvégeztetett”. Julius hó 31-én vette az intézet a tankerületi felügyelőség 5801—1924. számú átiratát a következő szöveggel: „Tisztelettel közlöm, hogy a közokt. miniszterium 65,182—1924. sz. rendeletével dr Pteancu vezérfelügyelő úr előterjesztésére és az április 16-án tapasztalt hiányokra tekintettel, jóváhagyta, hogy a szatmárnémeti-i ref. tanítónőképző-intézetet sürgősen zárjam be. Olvashatatlan aláírás.” Ezen átirat kapcsán az intézet igazgatótanácsa augusztus 4-én tartott gyűlésében kimondotta, hogy bár ez intézkedést teljesen alaptalannak és önkényesnek találja, mert intézetünk a miniszteri rendeleteknek mindenben eleget tett és mégis bekövetkezett az iskola bezárása, — a visszaállításra semmi lépést nem tesz, mert minden illet cél-talannak lát. — A nagyvárad-i tanítónőképző és polgári leányiskola nyilvánosági jogát a miniszter minden indokolás nélkül megvonta. Az igazgatótanács feliratban fordult a miniszterhez e rendelet hatályon kívül helyezése végett.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghioroc-on
(Győrök, Brad-megye)

harangot,

a legújantósbabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválósgát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leirással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 11

A bukaresti református esperesi hivatal egyházaknak és lelkész uraknak figyelmét felhívja a következőkre: a) Templom vagy parochiális épületekre való gyűjtési engedélyt ez évben a minisztérium nem ad ki többet. Új kérvényeket benyújtásra csak december második felében fogad el f. n. esperesi hivatal. A minisztériumba csak a kérvény küldendő fel, amely a Püspök ur ajánlásával (és nem az Igazgatótanácsával) látandó el. b) Archépes igazolások kérése esetén, ha feleség vagy gyermek számára történik, okvetlen közlendő a lelkész archépes igazolványának száma. Akárhány családtagnak egy kérvény elegendő. Gyermekek csak 20 éves életkorig kaphatnak igazolványt. 18-ik évtől kezdve keresztlevél is melléklendő. Díjnyugta: I. osztály 6 lei, II. osztály 4 lei, csak a lelkész és neje részére melléklendő. c) Harangrendelést esperesi hivatal csak az eddig teljesen megbízhatónak bizonyult Nicolae Spireanu haranggyárhoz közvetít, akinél a harang kg.-ja 120 lei. A vaskoronáé kg.-ként 20 lei. Rendeléskor 25 százalék, átvételkor a hátralékos összeg fizetendő. A harang elszállítását az egyházhoz legközelebb eső vasuti állomásig a gyár díjmentesen eszközli. d) Bármiféle ügyben bárkinek szívesen ad felvilágosítást és személyes utbaigazítást az esperesi hivatal. — Kérjük egyházi lapjainkat, hogy közöljék le e felvilágosító sorokat.

Hivatalos rész.

Pályázat.

A gyantai (gintai) egyház pályázatot hirdet az ujonnan szervezett vallásnéktanító-kántori állásra. Javadalom: 1. Tiszteletes lakás, kerttel. 2. 8 kat. hold szántó: 15,000 Lei. 3. 12 hl. tiszta buza: 7000 Lei. 4. 12 hl. szemes tengeri: 5000 Lei. 10 köbméter hasáb tűzifa: 2000 Lei. Stóla: 1000 Lei. Összesen 30,000 Lei. A föld adóját egyház fizeti. Termény és fajárandóság természetben, vagy a mindenkori folyóárban szolgáltatva. A föld értékelése reális. Kötelesség: A rendes vasárnapi és hétköznapi kántori szolgálat. 2. Vallásnéktanító lelkész ellenőrzése mellett. 3. Énektanítás a presbyterium által meghatározott mérvben úgy, hogy az összes használatos dalak 5 év alatt be legyenek tanítva. 4. Egy vasárnapi iskolai csoport állandó vezetése lelkész irányítása mellett. 5. Énekkar szervezése és betanítása templomi és temetési énekekre. 6. Vallásos délutánok, estélyek rendezése, előkészítése, lelkész mellett felolvasások, előadások tartása. 7. Mindennemű gyülekezeti munkában segédkezés. 8. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 9. Egyházi jegyzőség teendőinek ellátása.

Csakis a gyülekezeti munkában jártas, vagy ahoz kedvet érő, vallásos lelkű, mértékletes, józan életű egyének pályázzanak. Presbyterium megválasztottnak mellékfoglalkozást nem engedélyez. A megválasztott állásában csak egy évi szolgálat után véglegesíthetik.

Pályázati határidő 1924 október 18. és választás napja október 19. Kellően felszerelt kérvények a lelkész hivatalhoz küldendők. Személyes bemutatkozás kívánatos, utiköltsége azonban csak a megválasztottnak térítetik meg. Nostrifikált oklevél jó ha van, de

nem feltétlenül kívántatik meg. — Állampolgárság igazolandó. Állás november 1-én feltétlenül elfoglalandó. Posta, vasuti állomás, jegyzőség, doktor, patika helyben.

Gyanta (Ginta), 1924. év szeptember hó 30-án

Ardai Aladár,
ref. lelkész.

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kittő hangu harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raklaron. Orgonajavítások, tisztítások és hangadások pontosan eszközölődnek. Képviselettel és harmonium-örjegyzéssel díjtalanul szolgálunk. 17-26

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Vallástani kézikönyvkiadója és főbizománya
ORADEA-MARE NAGYVÁRAD
Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 14.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület főhatósága alá tartozó elemi iskolákban a következő tankönyvek használandók az 1924-25. iskolai évben:

I. osztály.	Lei
Dr Caba Ágoston, Fonomimicai ABC és Olvasókönyv	22-—
II. osztály.	
Zöld Mihály, A református gyermek első valláskönyve	12-—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv II. o.	22-—
Dr Augustin Caba, Abecedar Fonomimic, Partea I. și II.	25-—
III. osztály.	
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv III. o.	14-—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv III. o.	24-—
Dr A. Caba, Manual de limba română [Román Nyelvkönyv]	18-—
Toma Cocișiu, Legendeale Românilor — — —	3-—
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia județului Bihor	7-—
Dr Caba—Coroiu—Nagy, Biharmegye kézi térképe	8-—
IV. osztály.	
Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv IV. o. —	14-—
Dr Caba—Nagy, Magyar Olvasókönyv IV. o. —	26-—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română —	18-—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor IV. o. —	8:50
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia Patriei [Földrajz]	10-—
V. osztály.	
Nánay Béla, Egyháztörténet — — —	20-—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv —	40-—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română —	18-—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. o. —	11-—
Dulfu P. Cristescu D și Cristescu Fl., Geografia Continentelor	17:50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei —	17-—
Szebesztha—Bányai, Természetrajz — — —	23-—
VI. osztály.	
Szappanos Károly, Református Keresztény Vallás —	20-—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv —	40-—
Dr Augustin Caba, Manual de limba română —	18-—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. o. —	11-—
Dulfu P. Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor	17:50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei —	17-—
Szeiler Miklós, Természetrajz és vegytan — — —	23-—

A tankönyveken kívül a legjobb füzetek, írónok, tollszáraz, tollak, törölgummi, fekete és színes tenták, palatáblák, palavesszők, szivacsok, stb. legjutányosabban kaphatók.

Kiváló tisztelettel: Béres Károly.

LELKÉSZEGYESÜLET

Külföldi irodalmi szemle.

[Folytatás.]

A vallástanításban is újítási kísérleteket tüntet fel a német irodalom. A Herbart-féle iskola száraz, elméleti módszerével szemben természetes visszahatásként jelentkezik egyfelől az Arbeit schulide néven ismert pedagógiai reform, másfelől a Pfennigsdorf valláspedagógiai törekvése.

Minthogy a régi módszer mellett a tanító öntevékenysége és egyénisége háttérbe szorul s az elsajátított anyag nagy terjedelme mellett is szellemi szegénységben szenved, önállóan gondolkodni képtelen, az Arbeitsschulidee hívei az oktatásban a tanító személyi tulsúlyának megszüntetésével, előtérbe állítják a gyermeket, aki a tanító által előre kigondolt kérdésekre való gépies felelet adás helyett, maga működik közre, a problémának megoldásán. Ezt a célt a vallás-oktatásban, mint Heywaug [Die Arbeitsschulidee in der einklassigen Volksschule, Leipzig Wunderlich 1921.] és mások érdekes kísérletei mutatják, a bibliai anyag dramatizálásával érik el. A tanító kivezeti növendékeit a mezőre s ott végigjártsa velük a kisdedeknek a Jézus által való megáldását, vagy más evangéliumi történetet, maga személyesítvén meg a Jézust. Persze nem mindenik bibliai elbeszélés dramatizálható ilyen könnyen és pedagógiai szempontból elfogadhatóan. Egyesek szertelen tulzásaikkal neveltségessé is teszik ezt a módszert; amikor mint p. o. a jeruzsálemi templom megtisztításáról szóló elbeszélés tanításánál, galambketrecet alkalmaznak szemléltetésül és hogy az Arbeitsschulidee-t a szó szoros értelmében megvalósítsák, kötelek is fonatnak a gyermekekkel. Eltekintve az ilyen tulzásoktól, sok megszívlelésre méltó gondolatot és mintát ad ez az irányzat, amelyekből egy keveset a mi vallástanításunk is átvehetne.

Pfennigsdorf a Herbart módszerét az evangélium lényegéből levezetett pszichológiai módszerrel helyettesíti. Célja az, hogy a vallástanítás a Jézus Krisztusról szóló evangéliummal a legbensőbb kapcsolatba kerüljön. S ekként Evangéliumi jellegét megőrizze és ne szintelenedjék el egy általános vallástanításba. Olyan gondolatok ezek, amelyekkel szükséges foglalkozni, amikor a hitvallásos iskoláink elsorvasztásán és a világi iskola diadalra jutásán fáradoznak és egy általános vallástörténeti oktatás s a laikus morál tanításának bevezetéséről beszélnek, némelyek mint szükségéről, mások mint lehetőségéről.

Pfennigsdorf E. könyve: „Wie lehren wir Evangelium?“ [Leipzig, Deichert 1921.] a felvetett kérdést pompásan oldja meg és alkalmas arra, hogy valláspedagógiai munkálkodásunkat megtermékenyítse.

Ma már vitán felül áll, hogy a vallástanításal és konfirmációi oktatással, még ha olyan lelkiismeretesen és eredménnyel végezzük is, nem fejeztük be ifjúságunk válláserkölcsei nevelését s s azt az ifju testi és lelki fejlődésének legveszedelmesebb korszakában tovább kell folytatnunk. Hogy ez a munka, ép úgy, mint a gyermek istentiszteletek, vasárnapi iskolák tartása nem engedhető át belmissziói szabad egyesületeknek, hanem az egyház kötelessége: az is eldöntött dolog. Az ifjúság gyülekezeti gondozásában jó tanácsokkal lát el Thomä J. műve: „Evang. kirchliche mánuliche Jugendplege“. [Gütersloh, Bertelsmann 1921.], mely a tárgyat röviden, de összes fontos kérdéseiben világosan dolgozza fel.

Rendkívül hálás munka a német igehirdetés tanulmányozása, a homilétika általános szempontjából ép úgy, mint arra tekintettel, hogy az igehirdető miként próbálja a templomi szószéken, valamint a belmissziói igehirdetés egyes ágaiban leküzdeni azokat a nehézségeket, melyek a világháborút követő felfordulásban tornyosultak eléje.

A győzelem érdekében a németység harcba vetette összes erőit és intézményeit, így a vallásos hitet és az egyházat is elsősorban. A mozgósításkor az „Erős várunk“ dallama zugott fel a lelkes tömegek ajkain, nem csak a templomokban, hanem az utcákon, katonavonatokon, harctereken, kórházakban, temetőben s mindenfelé. Ha a háborus ének német predikációiban egyáltalán nem, vagy elvétve találunk, olyan bántó, gyűlöletes hangokat az ellenséggel szemben, mint a másik oldalon, azért a németek imádságaiban is fel-fel hangzik a „Gott stráfe England“! A papok a templomban s a tábori istentiszteleteken, az Isten ügyének hirdették a német nép harcát. S ez a felfogás igen széles rétegek, mondhatni az egész nép köztudatába átment. De amilyen hatalmas erőforrást jelentett a háboru alatt, oly súlyos megrázkódtatásoknak lett szülő-okává a szerencsétlen összeomlás után. Megingott a vallásos jelszavakkal hadba vitt milliók hite. S az egyház és vallásellenes irányzatok képviselői pedig felhasználták az alkalmat a támadásra.

Innen magyarázható, hogy a háborút követő

évek predikációiban erősen érzik az apologétikus tendencia és külön apologétikus egyházi beszéd gyűjtemények jelentek meg.

Falke R. . . . „Warum zweifelst du?“ [Gütersloh, Bertelsman 1921.] kötete már második kiadásban lát napvilágot.

A belmisszió munkásai különös gondot fordítanak az apológiára. A „Zentralansschusz für die Innere Mission“ kiadásában és Füllkrug G. szerkesztésében megjelenő „Handbuch de Volksmission“ füzetek [Schweriu, Bahn 1920—21.] jelölik ezt az irányzatot. Tájékoztatásul álljanak itt a füzetek címei: „A népmisszió jelentősége népünk hit ébresztése és megújítására.“ „Népmisszió a vidéken.“ „A jelenkor apologétikai feladatai.“ „A jelenkor vallásos áramlatai és az evangélizáció.“ „Hogy vezettük az embereket üdv bizonyossághoz.“ „Világos frontok“.

Az egyházi beszédek másik jellegzetes sajátossága: a korszerűség. A jelenkor egyéni, társadalmi és nemzeti életének fizikai, erkölcsi, szellemi, nyomorúságai, kísértései, lelki vívódásaira akar az igehirdető orvosságot, segítséget, tanácsot, vigasztalást nyújtani. Nem a helyzet jelentőségét tompítja le, nem a feladatok nehézségét kisebbíti, nem a problémák szinte megoldhatatlanul súlyos voltát vonja kétségbe. Feltárja a szédítő mélységeket, a szakadékokat, a veszedelmeket. És igyekszik kemény agyu, tiszta szívű, élő lelkiismeretű, erős jellemű emberekből egy új, aktív kereszténységet formálni, mert erre van szükség. Conrad P.: „Aus tiefer Not.“ [Berlin Schriften vertriebsanstalt], Ihmels L.: „Aus der zeit für die zeit und Ewigkeit.“ [Leipzig, Huvrichs], Rittermeyer F.: „Tatchristentum.“ [München, Kaizer] kötetek pompás példákkal illusztrálják ezt a célkitűzést és megvalósításának lehetőségét.

Az új életformáknak, új élettartalommal való megtöltéséhez szükséges hősi lelkeket, a Krisztus eszménye, az ő személyes segítsége neveli ki. Sok a krisztocentrikus predikáció. P. I. Rittelmayer előbb említett művének predikáció — címei a következők: „Az ötezer ember megvendégelése.“ „Az epileptikus fiu meggyógyítása.“ „A templom tisztítás.“ „A bűnbocsánat.“ „A naini ifju feltámasztása.“ „A tengeren való járás.“ „A vihar lecsendesítése“.

Az előbbiektől lényegesen eltérő igehirdetési típussá válik fel figyelmünket Reyher P.: „Lehen end volles Gemige.“ [Wolgast, Cristianescu 1921.], aki nem a kételkedő kísértésekkel, problémákkal küzdő emberekhez szól, hanem egy olyan gyülekezethez beszél, amely a maga egészében zavartalanul áll a régi hit a bibliai kegyesség alapjain. Ezért egyszerű „vallásos élmé-

nyekben gazdag bibliai kifejezésekben, gondolatokban bővelkedő pozitív igehirdetést igényel.

Tasnád.

(Folyt. köv.)

Bereczky József.

Apróbb közlemények.

A szalontai lelkész kör értekezletét az egyházmegyei gyűlés előtti nap délelőttjén tartotta meg a tagok teljes részvétele mellett. Legtöbb tárgy az egyházfegyelmi szabályrendelet megbeszélése volt, melyet a kör tagjai elfogadtak. Különösen a lelkészekre vonatkozó része volt alapos és komoly megvitatás tárgya, melyre vonatkozó javaslatot változatlanul elfogadta a kör és melyet legelső fokon éppen a kör kebelében komolyan, de szeretettel és bizalommal óhajtanak a tagok megvalósítani.

A nagyszalontai egyházmegyei lelkészegyesület szeptember 23-án tartotta őszi gyűlését Tenkén. Komoly eszmecserére adott alkalmat nyugdíj- és árvaügyünk még mindig stagnáló állapota. A többség amellől döntött, hogy a nyugdíjügyet csak egyetemlegesen, kerületileg lehet és kell elintézni és ilyen értelemben felír a kerülethez, felhatalmazván a mainál nagyobb összegű levonásokra is. Az egyházmegyei külön gyámintézetet azonban fenntartja és azt minden egyházmegyében szükségesnek tartja. — A katonai lelkézi szolgálatokra nézve a belényesi kör javaslatára megkeresi egyházkerületünk főjegyzőjét, hogy a hadtestparancsnoksággal tisztázza, hogy milyen esetekben vehetik igénybe a katonai parancsnokságok a lelkézi szolgálatot, hogy ezzel visszaélések ne történhessenek. — Az egyházfegyelmi kérdésében egyöntetű állásfoglalással kimondották a jelenlevők, hogy szükségesnek látják, a bizottság tervezetét némi módosítással elfogadják. Az egyházközségi közgyűlésnek képviselői alapon való szervezését az egyházmegyei gyűlésnek javasolták. — Az egyetemes lelkészegyesületet szükségesnek tartják és elhatározták, hogy abba belépnek s az alapszabály tervezetét elfogadják.

A nagybányai egyh.-megyei lelkészegyesület 30-án tartotta közgyűlését, melyről tudósítást a jövő számunkban hozunk.

Kovács Gyula árvái már elhelyezést nyertek. A 6 éves kisleányt, kit többen szerettek volna magukhoz venni, Velencei Emil miskolci máv. főellenőr, a 9 éves fiút Fövényesi Pál budapesti hitoktató lelkész, a 11 éves Gyulay Imre debreceni máv. főművezető és a 13 éves Kemény János vendéglős, a nagy diákbárát Kemény bácsi fogadta örökbe.

Lelkészmeghívás. A Kürthy Károly Halmiba történt meghívásával megüresedett szamoskőrödi lelkézi állásra a gyülekezet nagy többsége Kürthy Dezső szatmári s. lelkészt hívta meg.